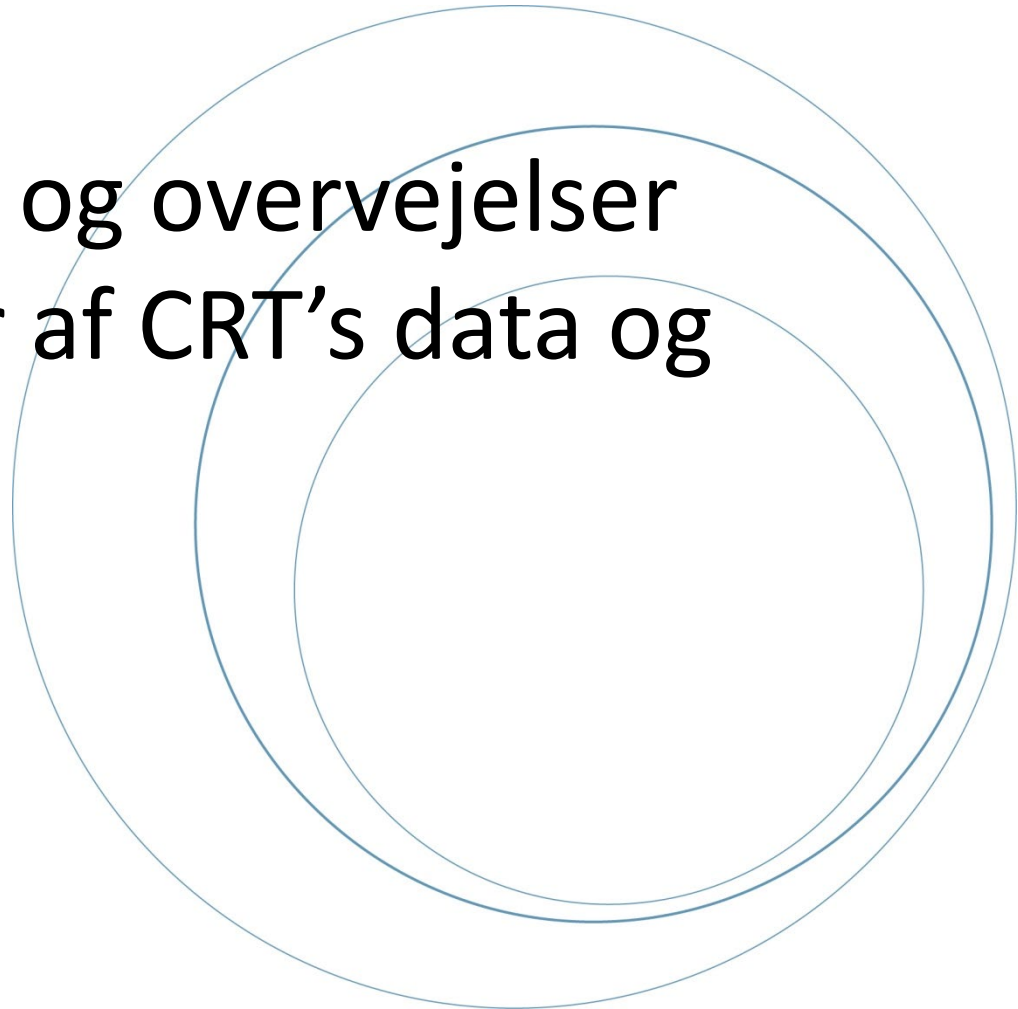

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

Oplæg til BRK:
Udligningsreform og overvejelser
vedr. anvendelser af CRT's data og
modeller

Bjarne Madsen

- Udligningsreform ?:
 - Betænkning om ”Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem”, Økonomi og Indenrigsministeriet eller
 - Kan det kommunaløkonomisk betale sig at skaffe nye arbejdspladser til kommunen?
- Øvrige anvendelser af SAM-K og LINE
 - Befolkningsudvikling
 - Trafikmodeller ?? Hvad skal de kunne?

Udligningsreform ?

Interview i DK-nyt med Martin Damm, ny formand for KL:

[KL-formand: Vi bliver nødt til at se på udligningen](#)

En del borgmestre har på det seneste efterlyst endnu en udligningsreform. Hvis Margrethe Vestager inden længe åbner op for sådan en, står KL så klar til at tage imod?

- Jeg synes tit, der bliver lagt op til en udligningsreform - at man siger: Nu laver vi en 'en gang for alle'-løsning. Men hvis vi kigger i historiebogen, så har det endnu ikke kunnet lade sig gøre. Der sker hele tiden en udvikling, og der kommer reformer, som gør, at man bliver nødt til at kaste udligningen op i luften igen.

- Udligningsreform ?:
 - Betænkning om ”Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem”, Økonomi og Indenrigsministeriet
 - Landvejsprincippet: Bornholm, større øer og mindre øer
 - Stabilitet i udligningsbeløbene – befolkningsudvikling og konjunkturer
 - Indvandrere
 - Andre ”udligningsproblemer”

Musgrave & Musgrave (*The Theory of Public Finance* (1959) og Musgrave, Richard A. & Musgrave, Peggy B. (1973). *Public Finance in Theory and Practice*):

Arbejdsdeling mellem stat og kommuner:

- Allokering (mest kommuner)
- Fordeling (stat)
- Konjunktur- og vækstopgaven (stat)

Musgrave & Musgrave (*The Theory of Public Finance* (1959) og Musgrave, Richard A. & Musgrave, Peggy B. (1973). *Public Finance in Theory and Practice*):

Arbejdsdeling mellem stat og kommuner:

- Allokering (mest kommuner)
- Fordeling (stat **og kommuner**)
- Konjunktur- og vækstopgaven (stat **og kommuner**)

Musgrave & Musgrave (*The Theory of Public Finance* (1959) og Musgrave, Richard A. & Musgrave, Peggy B. (1973). *Public Finance in Theory and Practice*):

Arbejdsdeling mellem stat og kommuner:

- Allokering (mest kommuner)
- Fordeling (stat **og kommuner**)
- Konjunktur- og vækstopgaven (stat **og kommuner**)

Produktivitetskommissionen???

Musgrave & Musgrave (*The Theory of Public Finance* (1959) og Musgrave, Richard A. & Musgrave, Peggy B. (1973). *Public Finance in Theory and Practice*):

Arbejdsdeling mellem stat og kommuner:

- Allokering (mest kommuner)
- Fordeling (stat **og kommuner**)
- Konjunktur- og vækstopgaven (stat **og kommuner**)

Produktivitetskommissionen???

Betænkning om "Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem", Økonomi og Indenrigsministeriet

Kommunernes mulighed for at fremme økonomisk vækst

Boks 3.1

Hvilke rammevilkår kan kommunerne påvirke?

- Erhvervsservice
- Erhvervsudvikling
- Grundskyld og dækningsafgift
- Udlægning af områder til erhvervsformål
- Kommunal sagsbehandling
- Beskæftigelsesindsats
- Forsyning, spildevand og affaldshåndtering
- Lokal infrastruktur
- Generelt serviceniveau og indkomstbeskatning

Én side af kommunernes væksthæmmende adfærd er de rammevilkår kommunen kan påvirke. En anden – og for dette udvalgsarbejde afgørende – faktor er, i hvilket omfang en kommune prioriterer at føre en væksthæmmende politik og handler derefter. Her indgår problemstillingen om hvorvidt finansieringssystemet påvirker kommunernes incitament til at gøre en indsats gennem nogle af de ovenfor beskrevne handlemuligheder.

Det kommunale finansieringssystem og kommunernes adfærd

Boks 3.2

Potentielle påvirkningsmuligheder i finansieringssystemet

1. *Kommunernes indtægtsmuligheder*
 - Indkomstskat
 - Grundskyld
 - Dækningsafgift
 - Andel af selskabsskatten
 - Bloktilskud
 - Refusion
 - Brugerbetaling
2. *Eventuelle restriktioner på anvendelsen*
 - Refusion er knyttet til bestemte udgifter på overførselsområdet
 - Brugerbetaling skal dække en del af omkostningerne til ydelsen
 - Ingen restriktioner på anvendelse af skatteindtægter eller bloktilskud
3. *Hvilke indtægter udlignes*
 - Indkomstskat
 - Grundskyld
 - Selskabsskat
4. *Udligningsniveau*
 - Indkomstskat og grundskyld: 58 pct. i landsudligning. Yderligere 27 pct. i hovedstadsudligning og 32 pct. vedr. tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud
 - Selskabsskat: 50 pct.
5. *Kriterier for udligning*
 - Indkomstskat og grundskyld indgår i det generelle udligningssystem, som herudover baseres på et beregnet udgiftsbehov opgjort ud fra befolkningens aldersfordeling opgjort på 15 aldersgrupper og 14 socioøkonomiske kriterier
 - Selskabsskan udlignes i forhold til det landsgennemsnitlige provenu pr. indbygger

- 2 regneeksempler af virkningen af 100 nye industriarbejdspladser i hver af de 98 kommuner:
 - ØIM's budgetmodel: **Direkte** budgetvirkninger for "Stød"-kommunen
 - CRT's lokaløkonomiske model LINE: **Direkte og afledte** virkninger for "Stød"-kommunen og alle andre kommuner
- Resultater af 100 nye arbejdspladser i "Stød"-kommunen:
 - ØIM: Budgetbalancen for **"stød"-kommunen**
 - LINE: Produktion, indkomst og beskæftigelse, budgetbalancen for **både "stød"-kommunen og hver af de 97 andre kommuner**
- Forudsætninger
 - modelversion 1, 2 eller 3 – ØIM valgte modelversion 1...:
 - Beskæftigelsen stiger, arbejdsløsheden falder, arbejdsstyrken er uændret og befolkningen uændret
 - DVS: **Kort sigt**

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem

I eksemplet indgår følgende elementer vedr. kommuners indtægter og udgifter:

På indtægtssiden

- Indkomstskat
- Grundskyld
- Dækningsafgift
- Selskabsskat
- Tilskud og udligning
- Beskæftigelsestilskud

ØIM's budgetmodel

På udgiftssiden

- Forudsatte direkte udgiftsændringer (finansieret af bloktilskuddet), afledt af ændringer vedr. f.eks. antallet af skoleelever, kontanthjælpsmodtagere mv.
- Forudsatte direkte udgiftsændringer vedr. beskæftigelsesområdet (finansieret af beskæftigelsestilskuddet) afledt af ændringer i antal forsikrede ledige.

ØIM's budgetmodel

Tabel 6.1

Bagvedliggende antagelser til beregning af kommunaløkonomisk virkning af en ny virksomhed i kommunen

	Kommune, hvor den nye virksomhed placerer sig	Kommune, som fraflyttes
Ændringer		
Selskabsskat	5 mio. kr. * 0,25 * 0,1341	
Grundværdi	5 mio. kr. * grundskyldspromillen i kommunen	
Omkostninger for kommunen i forbindelse med virksomhedslokalisering		0 kr.
<i>Skattepligtig indkomst:</i>		
Fra dagpenge til beskæftigelse ¹	45 personer * 87.800 kr.	
Fra kontanthjælp til beskæftigelse	15 personer * 64.120 kr.	
Tilflyttere ²	10 personer * 87.800 kr.	-10 personer * 87.800 kr.
<i>Demografiske kriterier (påvirkes af tilflyttere):</i>		
0-5 årige		5
		-5
6-16 årige		5
		-5
40-44 årige		5
		-5
45-49 årige		5
		-5
<i>Socioøkonomiske kriterier:</i>		
Personer uden beskæftigelse		-60
Bruttoledige som indgår i beregning af beskæftigelsestilskud		-45
Udgifter til skole	5 * 40.000 kr.	
Udgifter til daginstitution	5 * 60.000 kr.	
Udgifter til kontanthjælp	-(15 personer * 104.010 kr.)	
Udgifter til dagpenge	-(45 personer * 131.777 kr.)	

Anm.: 1: Det er antaget, at dagpengemodtagerne, som kommer i beskæftigelse, får arbejdsindkomster på i gennemsnit 330.000 kr. 2: Tilflytterne antages at have været i beskæftigelse i fraflytningskommunen til samme årsindkomst

ØIM's budgetmodel

Tabel 6.2

Kommunaløkonomiske virkninger af etablering af en ny virksomhed med 100 arbejdspladser - eksempel 1

Kr.	Ballerup Kommune	Herning Kommune
Indkomstskat	1.863	1.819
Grundskyld	253	177
Selskabsskat	168	168
Dækningsafgift	100	0
Tilskud og udligning	-2.987	-3.469
Udgiftsvirkning	1.060	1.060
Beskæftigelsesområdet	5.699	4.759
I alt	6.155	4.514

ØIM's budgetmodel

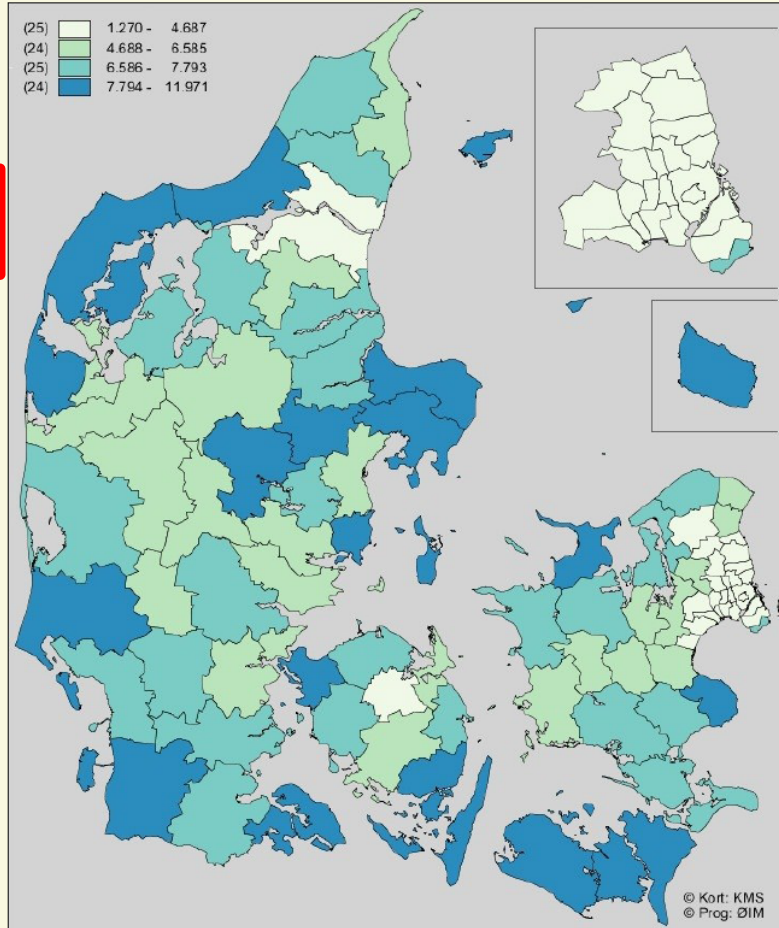
Tabel 6.2

Kommunaløkonomiske virkninger af etablering af en ny virksomhed med 100 arbejdspladser - eksempel 1

Kr.	Ballerup Kommune	Herning Kommune
Indkomstskat	1.863	1.819
Grundskyld	253	177
Selskabsskat	168	168
Dækningsafgift	100	0
Tilskud og udligning	-2.987	-3.469
Udgiftsvirkning	1.060	1.060
Beskæftigelsesområdet	5.699	4.759
I alt	6.155	4.514

Figur 6.7

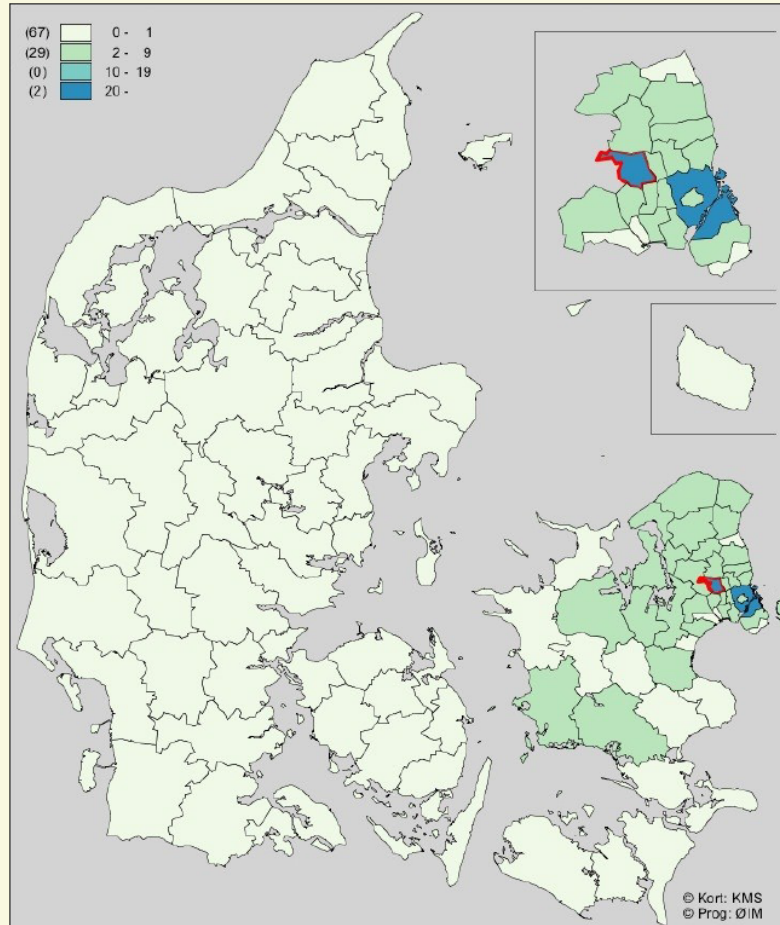
Kommunaløkonomiske gevinster ved etablering af en ny virksomhed med 100 arbejdspladser i den pågældende kommune (1.000 kr.)

LINE-modellen

Figur 6.5

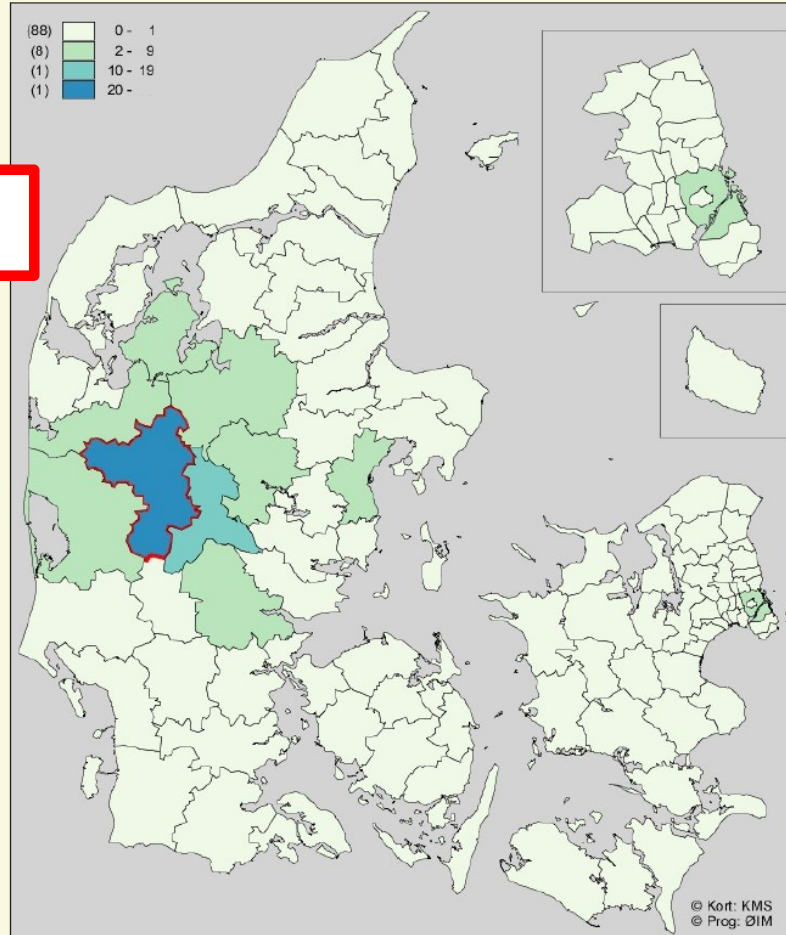
Fordeling af beskæftigelsesvirkningen hvis virksomheden på 100 arbejdspladser placeres i Ballerup Kommune

LINE-modellen

Figur 6.6

Fordeling af beskæftigelsesvirkningen hvis virksomheden på 100 arbejdspladser placeres i Herning Kommune

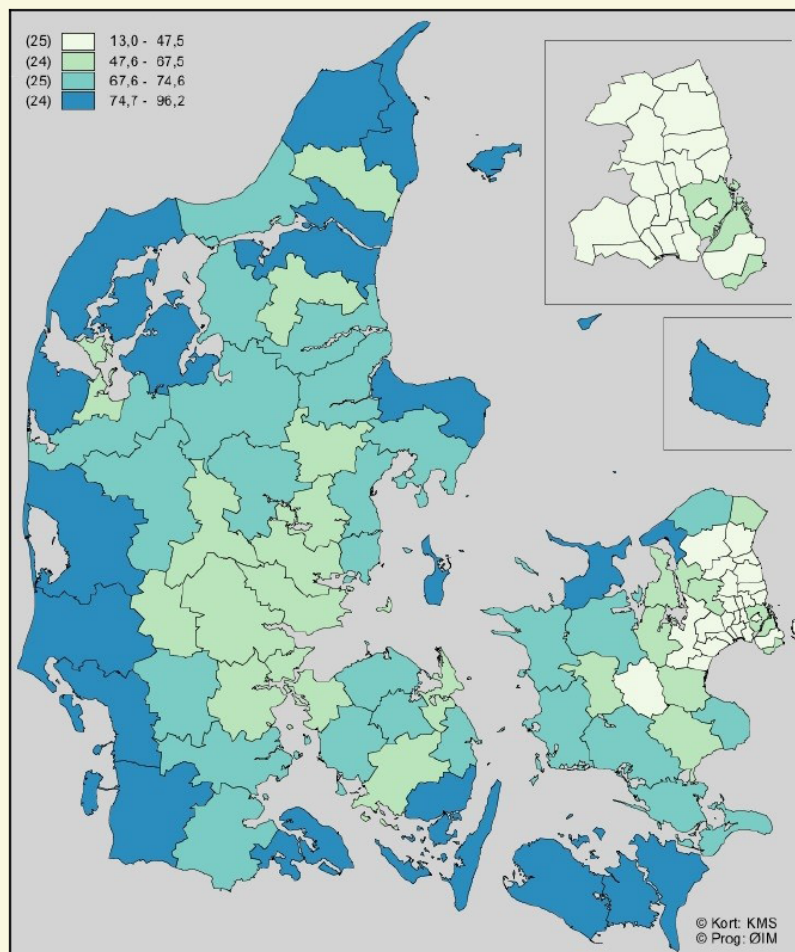

LINE-modellen

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem

Figur 4.5

Andel af de personer, der arbejder i kommunen, som også bor i kommunen, 2011

LINE-modellen

Anm.: Andelen er opdelt i intervaller efter kvartiler.

Kilde: LINE/SAM-K, maj-version 2013.

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem

Tabel 6.4

Ændring i antal beskæftigede i den enkelte kommune ved etablering af en ny virksomhed med 100 arbejdspladser i kommunen – gennemsnit for kommunegrupper

	Indpendlingskommuner	Udpendlingskommuner
Kommuner i hovedstadsområdet	31,6	59,0
Kommuner uden for hovedstadsområdet omfattet af ordningen med tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud	88,3	95,2
Kommuner uden for hovedstadsområdet ikke omfattet af ordningen med tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud	91,4	88,4
Hele landet	61,9	83,9

Kilde: **LINE-modellen** i 2013.

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem

Tabel 6.5

Kommunaløkonomiske virkninger af etablering af en ny virksomhed med 100 arbejdspladser - eksempel 2 – gennemsnit for kommunegrupper

1.000 kr.	Indpendlingskommuner	Udpendlingskommuner	I alt
Kommuner i hovedstadsområdet	2.523	5.195	4.095
Kommuner uden for hovedstadsområdet omfattet af ordningen med tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud	5.961	7.639	7.197
Kommuner uden for hovedstadsområdet ikke omfattet af ordningen med tilskud til kommuner med højt strukturelt underskud	4.688	9.014	8.396
Hele landet	4.314	7.042	6.207

ØIM's budgetmodel

& LINE-modellen

beregnet i LINE-modellen.

Resultater og konklusioner:

- Positive virkninger for alle kommuner
- Små virkninger for indpendlingskommuner (hovedstadskommuner)

Forslag til ændringer i udligningssystem

- Udskrivningsprocent op med 5 pct., Bloktilskuddet tilsvarende ned
- Øget kommunernes andel af selskabsskatten
- Øget udligning - landsudligning
- Øget/mindsket udligning - hovedstadsudligning
- Antal ledige som udgiftsbehovskriterium skal have mindre vægt

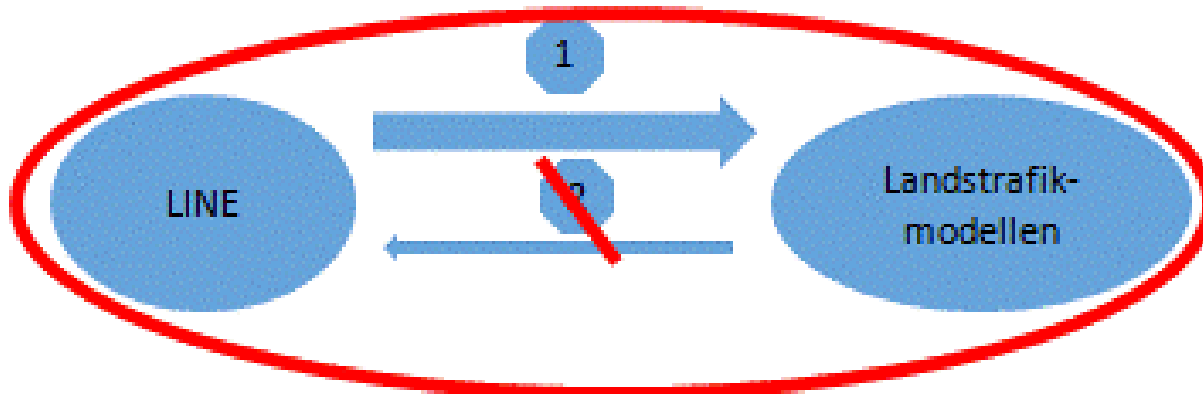
Hvordan tænker en
borgmester/kommunalbestyrelse:

- Kort sigt (modelversion 1): kan vi øge beskæftigelsen, sænke arbejdsløsheden, udgifter til beskæftigelsesfremme og øge skatteindtægterne : Hvad sker der med budgetbalancen i "Stød"-kommunen?
- Lang sigt (modelversion 3): Kan vi øge beskæftigelsen, øge arbejdsstyrken og øge befolkningen: Hvad sker der med budgetbalancen i "Stød"-kommunen?

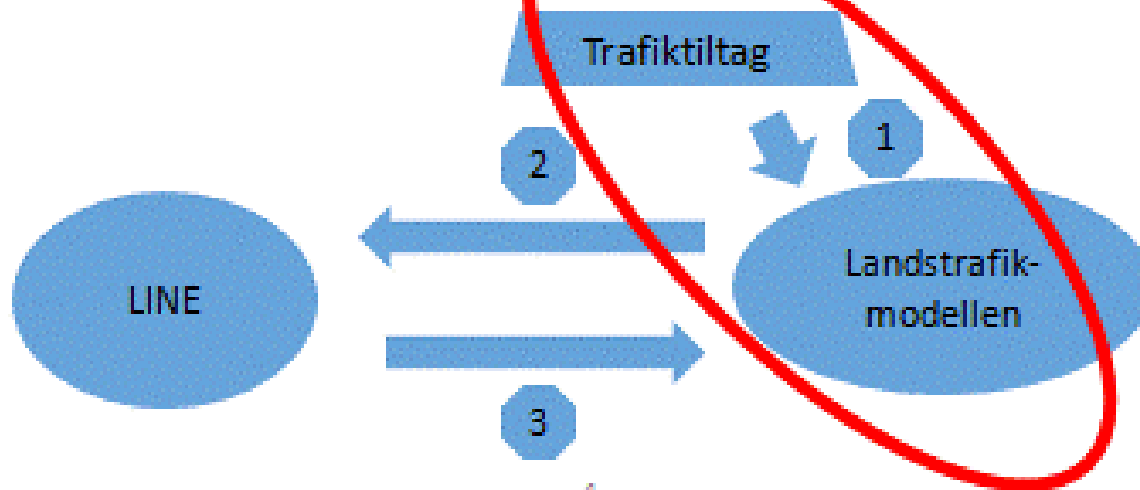
- Befolkningsudvikling.
 - I VDK-versionen opdeles Bornholm på postnr.
 - Befolkningsfremskrivning med CRT's nye begivenhedsbaserede befolkningsmodel
 - Analyser af attraktioner og flytninger/turisme
- Trafikmodeller for ø-kommuner og udkantskommuner
 - CRT / DTU-transportprojekt – fase 1
 - CRT / DTU-transportprojekt – forslag til fase 2
 - Bedre transportdata – registerdata-analyser af færgetrafik
 - Regionale og transportvirkninger af lavere takster mv.
 - Bredere turisme og flytteanalyser

CRT og DTU-transport – fase 1

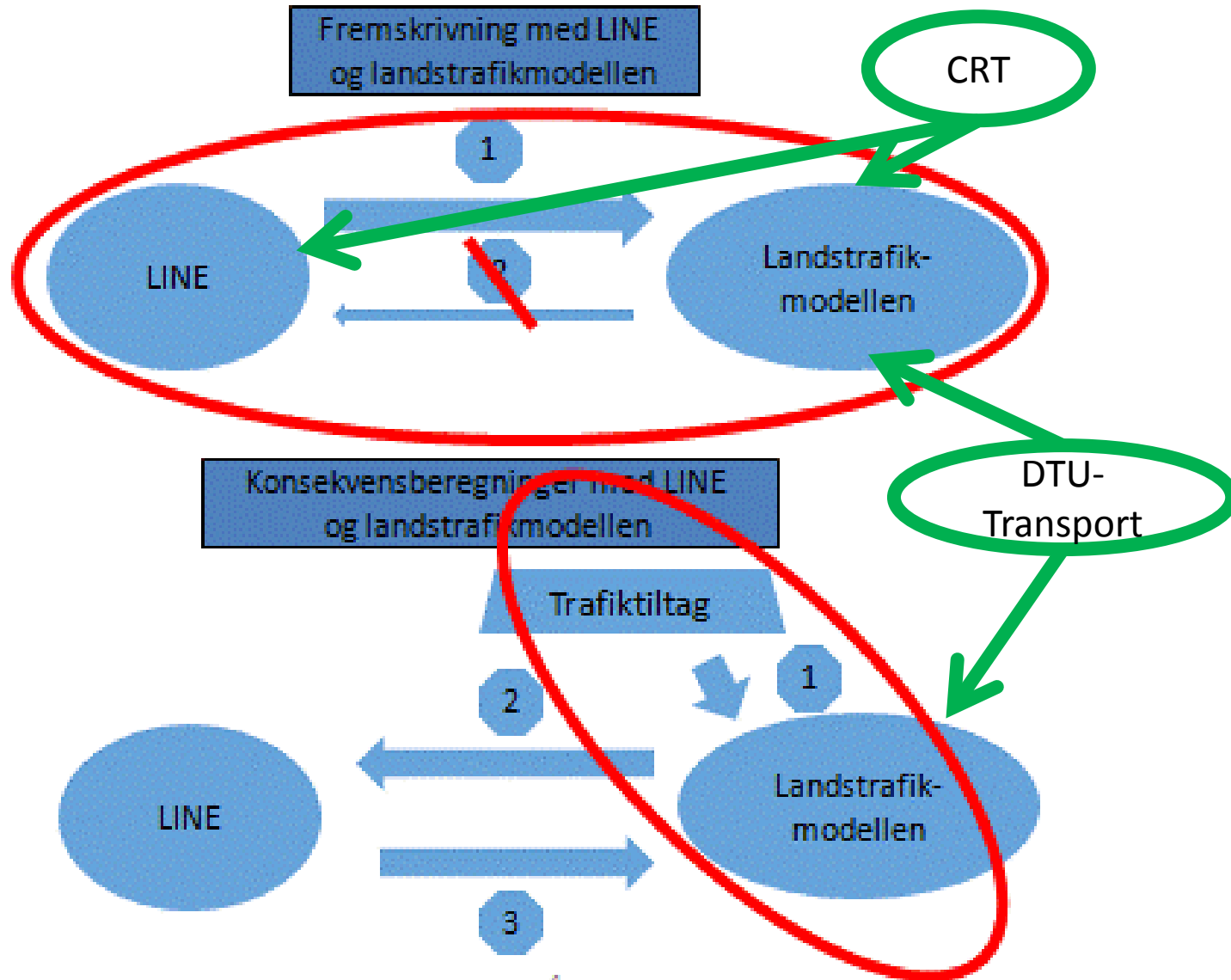
Fremskrivning med LINE og landstrafikmodellen

Konsekvensberegninger med LINE og landstrafikmodellen

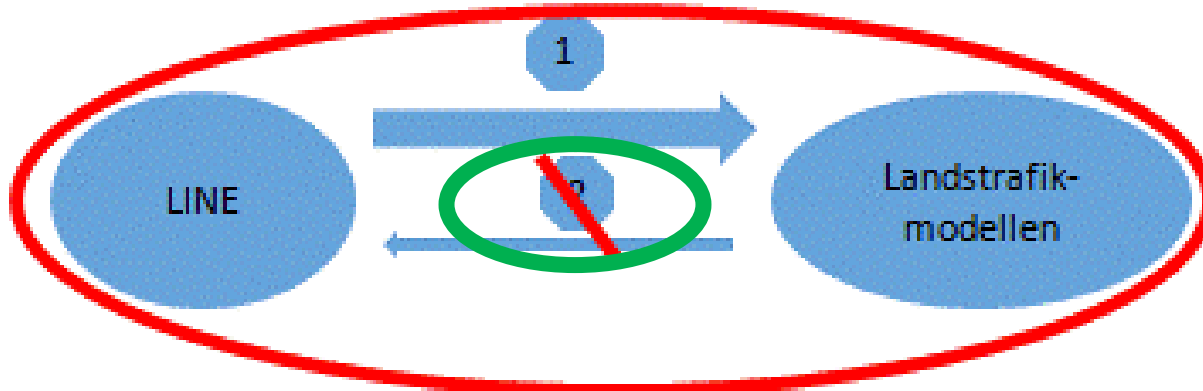

CRT og DTU-transport – fase 1

CRT og DTU-transport – fase 2

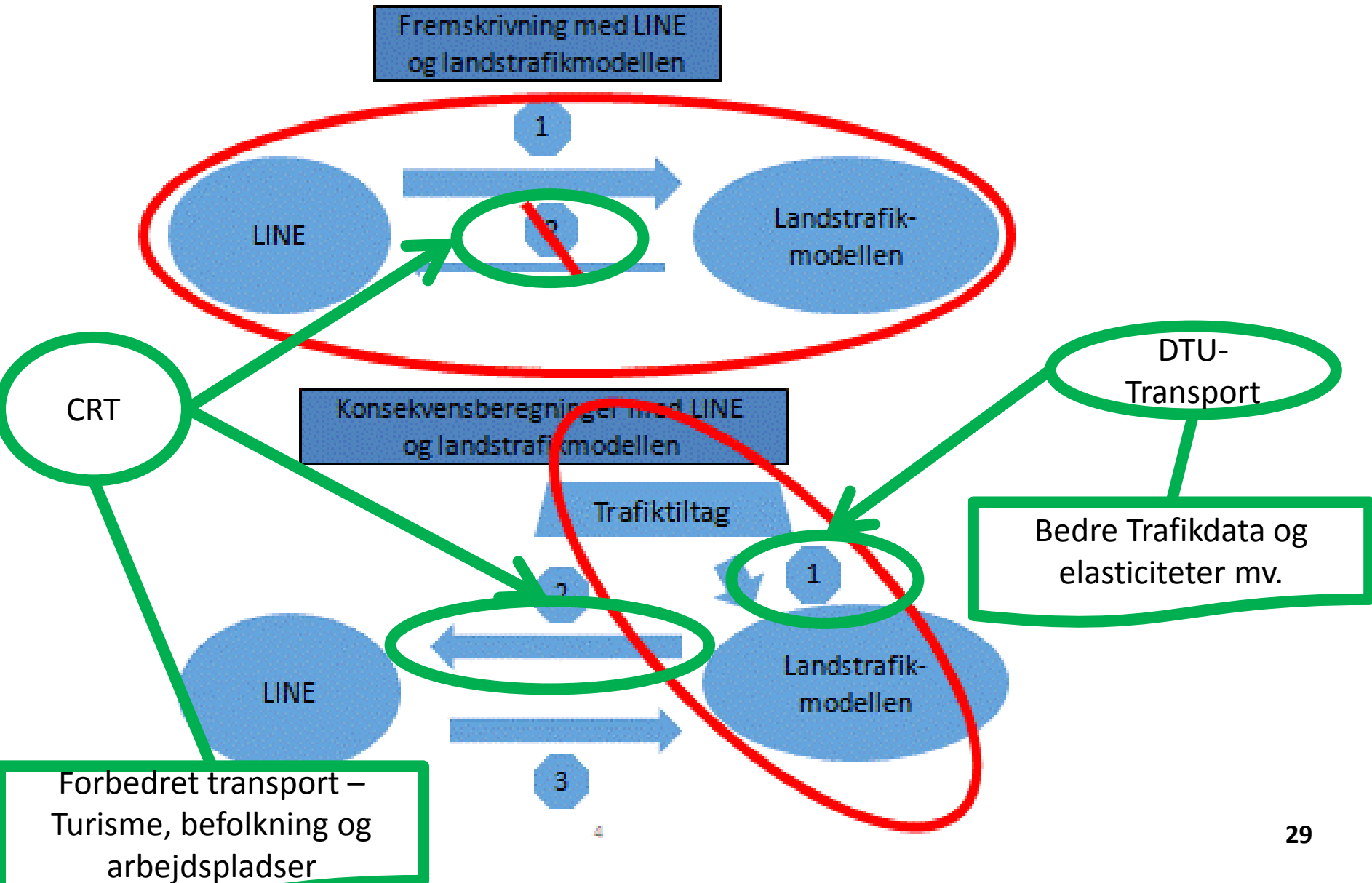
Fremskrivning med LINE og landstrafikmodellen

Konsekvensberegninger med LINE og landstrafikmodellen

CRT og DTU-transport – fase 2

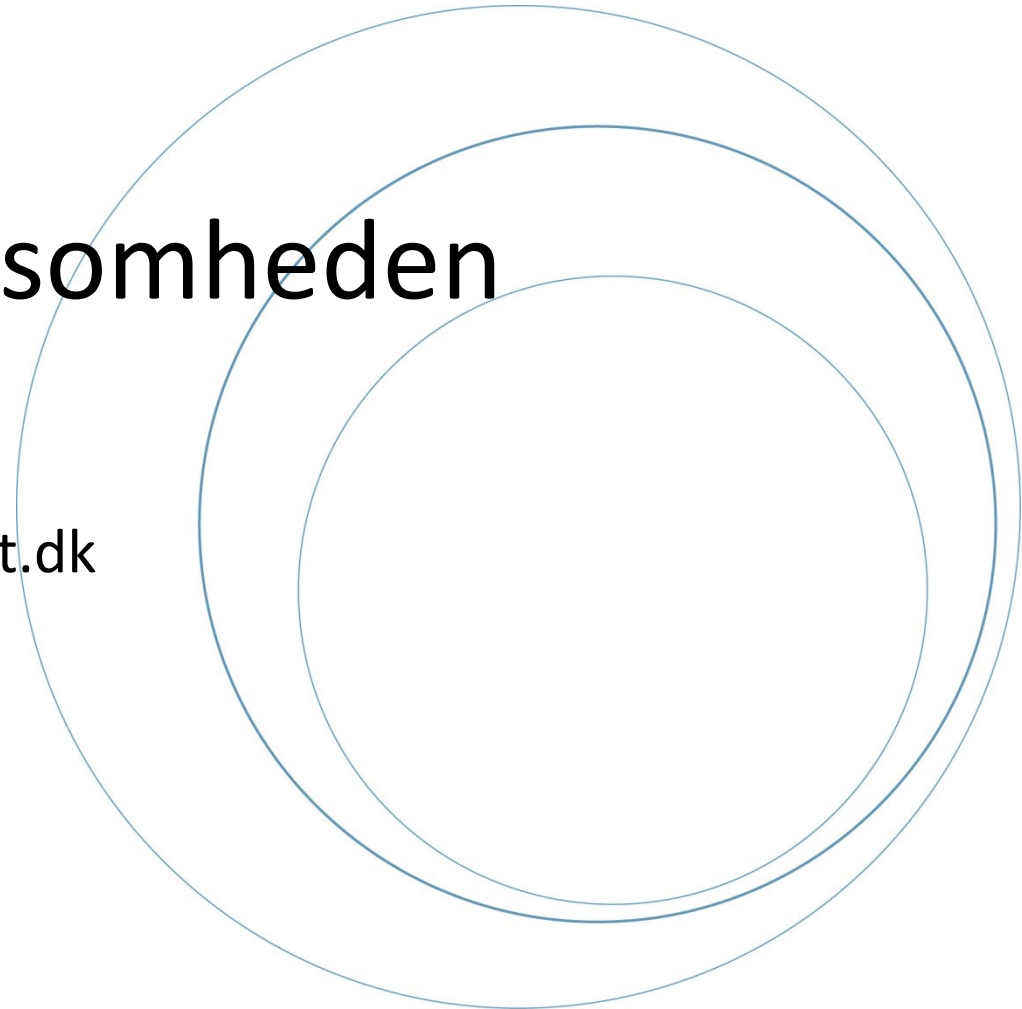

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

Tak for opmærksomheden

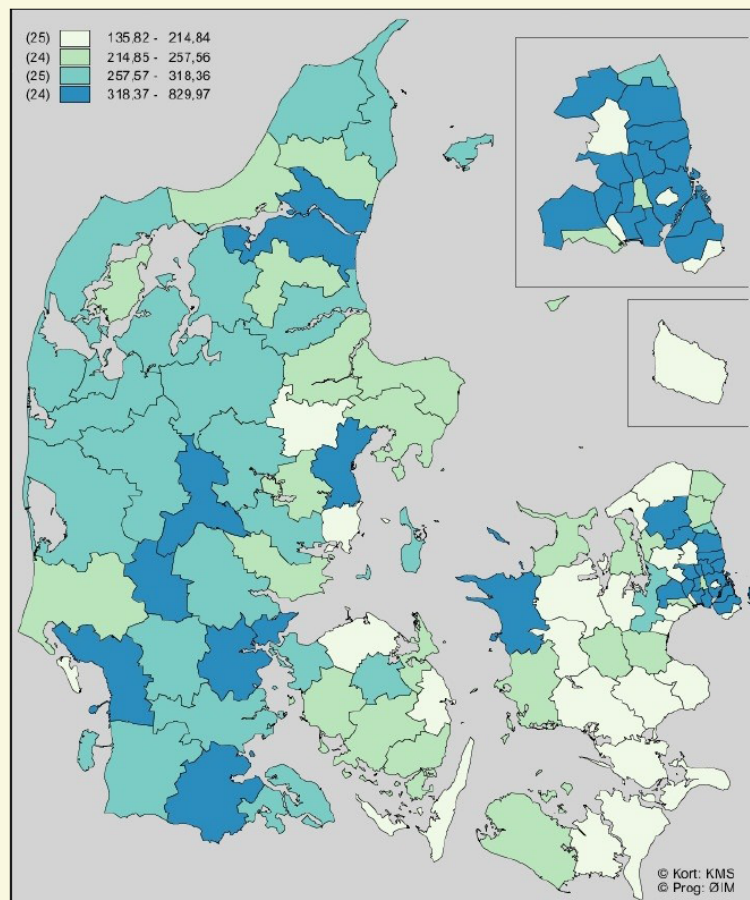
Evt. henvendelser: bma@crt.dk

www.crt.dk

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem

Figur 4.1
BNP pr. indbygger, 2011

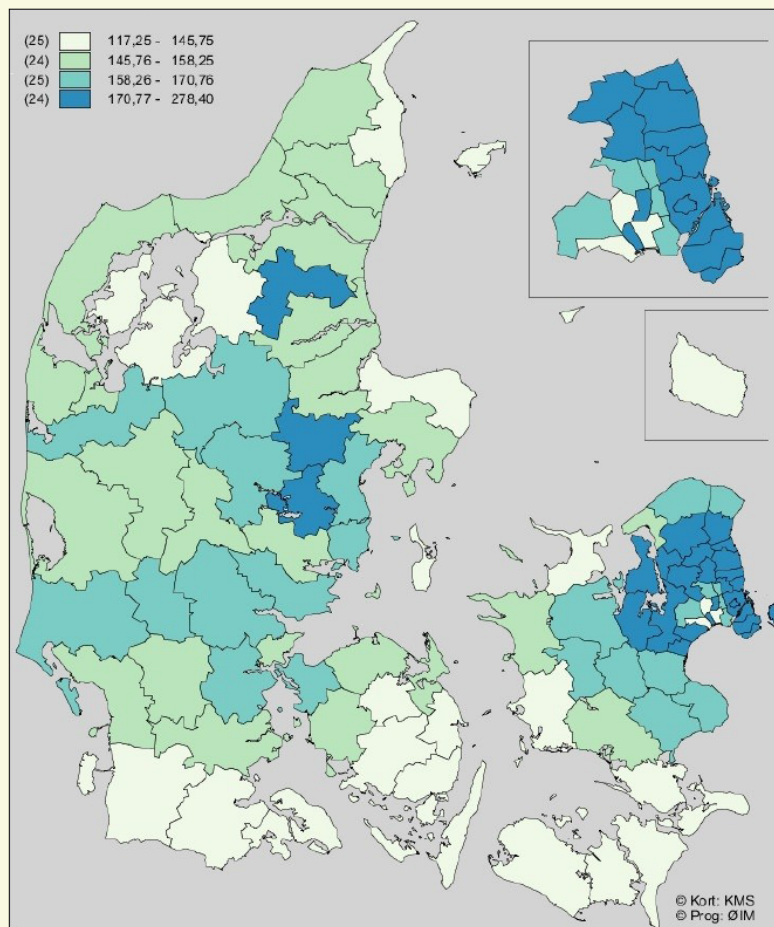

Anm.: BNP pr. indbygger er opdelt i intervaller efter kvartaler. Der tages forbehold for, at der er store usikkerhed forbundet med opgørelsen af BNP på kommunalt niveau.

Kilde: LINE/SAM-K, maj 2013-versionen.

C·RT Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringsystem

Figur 4.2
Primærindkomst pr. indbygger, 2011

Anm.: Primærindkomst pr. indbygger er opdelt i intervaller efter kvartaler.
Kilde: LINE/SAM-K, maj 2013-versionen.